

LITERATURA ARTS INFORMACIO

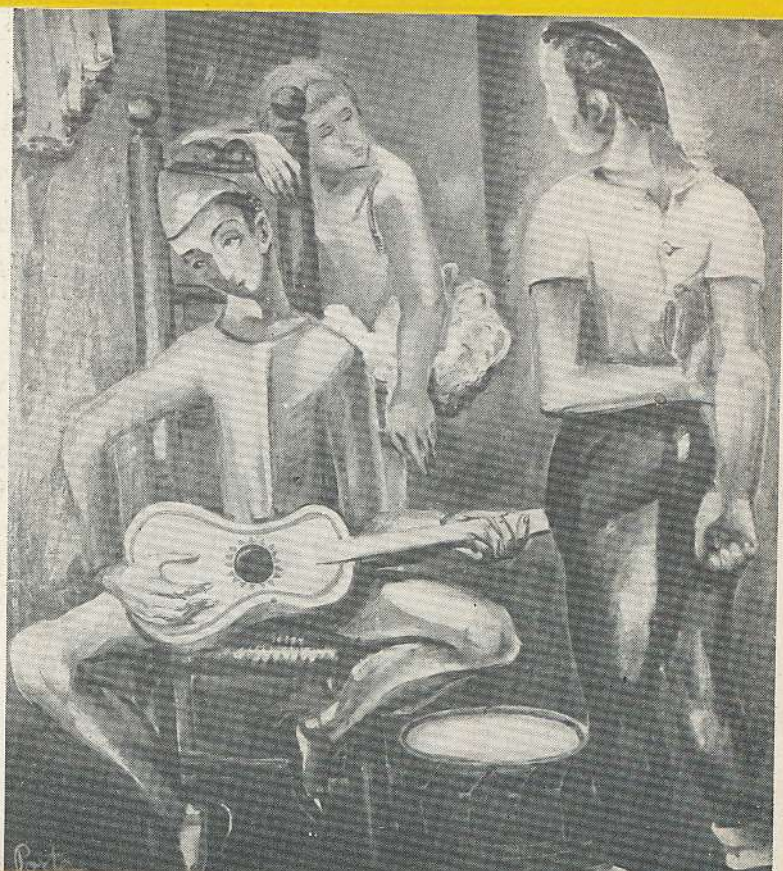

PONT BLAU

Nº 12

CTUBRE

9 5 3

S U M A R I

	Pàgs.
<i>Gent de circ</i> , oli, de MARCEL·LÍ PORTA	Portada
EDITORIAL	233
<i>Record d'Alexandre Plana</i> , per LLUÍS NICOLAU D'OLWER	234
<i>Als ravals, una casa humil</i> , per E. MARTÍNEZ FER- RANDO	239
<i>Gelosia</i> , per VICENÇ RIERA LLORCA	244
<i>Era una terra...</i> , per ANTONI RIBERA	248
<i>Funeral a l'església d'un poble eivissenc</i> , per RAMON BECH	249
<i>Un llibre de gran volada</i> , per A. TONA NADALMAI . .	251
<i>Blanc i negre</i> , per MAURICI SERRAHIMA	252
INFORMACIÓ	
<i>Notes dels Països de Llengua Catalana: D'Alguer</i> , per JAUME COSTA	254
<i>Lletres: 1952, any de novel·listes</i> , per OSVALD CAR- DONA; <i>Recensions</i> , per JOAN FUSTER i J. ROURE- TORENT; <i>El segon volum de les Monografies Ba-</i> <i>ges</i> , per F. FARRERAS DURAN	255
<i>Diverses</i>	266

Subscripció: Semestre, \$ 12.00
Un número, \$ 2.50

RECENSIONS

Després, per MAURICI SERRAHIMA. Aymà Editors, Barcelona, 1951.

Són ja prop de dos anys que aquest llibre s'ha publicat, i m'estranya no haver-lo vist tan comentat com mereix en les publicacions, en les poques publicacions que habitualment s'ocupen de literatura catalana. I m'ha estranyat, encara, que en una recent polèmica barcelonina, en la qual es discutia — bastant desencertadament, cal dir-ho — la situació actual de la nostra novel·lística, ni tan sols no se l'haja esmentat com una de les novel·les més sòlides i dignes que s'han escrit a Catalunya durant la postguerra. Perquè, indiscutiblement, amb *Després*, Maurici Serrahima ha passat a ser un dels escassos novel·listes conscients i útils amb què podem comptar. El crèdit de narrador que aconseguí, en publicar *Petit món enfebrat*, el ratifica ara la seua primera novel·la. Les capacitats que demostraven aquelles històries agudes i ben construïdes les exerceix, més madures, sobre una nova matèria extensa i difícil. Serrahima ha vingut al camp de la novel·la amb la seguretat definitiva de qui té a la mà l'instrument i la saviesa infatigable.

La precisió en l'anàlisi és la seua virtut. Per practicar-la, en *Després*, ha triat l'anècdota conjugal d'una dona, Cecília, que, en morir el seu

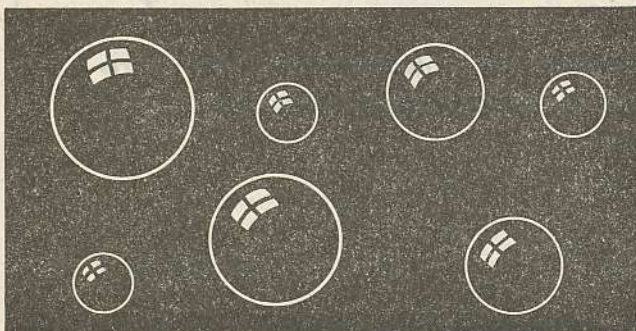
marit, pretén explicar-se què ha estat per a ella la seua vida d'esposa, aquells vint-i-tants anys de matrimoni vulgar. Serrahima fa escriure a la protagonista un relat dens, sense aventures. Cecília reconstrueix el passat, però no per recordar-lo, sinó per entendre'l — o per entendre's. El conta i el reflexiona. La versemblança d'aquest punt de partida està hàbilment salvada pel novel·lista. Cecília, vídua de sobte — Albert, el marit, mor en un accident —, descobreix la radical incertesa dels seus sentiments. Ella estimà Albert, l'Albert del temps de nuviatge i l'Albert mort; és a dir, estimà un Albert irreal. En l'entremig, hi ha hagut l'altre Albert, el de la convivència decepcionada. Cecília revisa, anguniada, aqueix parèntesi. La sogra, la mort del fill acabat de nàixer, les amistats despreocupades, la mediocre existència d'una dona corrent, prenen per a ella, i a posteriori, una significació vacil·lant i problemàtica. Realment, Cecília sent la necessitat de justificar-se.

Aquesta justificació suposa un delicat treball de penetració psicològica. El tipus de Cecília està perfilat de manera clara i persuasiva. Potser hi ha un cert desequilibri entre la dona que Cecília fou i la Cecília que escriu. Aquella, el personatge vivint la seua peripècia, es mou i reacciona amb el gest voluntariós i les paraules tossudes. Un arriba a acceptar, en descàrrec d'Albert, que Cecília seria més aviat una muller incòmoda. A l'altra Cecília, a la Cecília de "després", Maurici Serrahima li presta una intel·ligentíssima finesa

Jabones Finos

S.A.

FÀBRICA DE SABONS
PER A TOCADOR, PER A
RENTAR I INDUSTRIALS

WATTEAU, 77

TELS. { 24-71-30
32-18-56

MIXCOAC, D.F.

per a l'examen de consciència. Els esdeveniments del seu matrimoni i les persones que hi participaren, descrits amb tacte i domini, passen per la ploma de la protagonista com a través d'un tamís involuntàriament crític, quasi cruel. No hi ha res d'inconcret ni de vague en aquesta prosa de Serrahima. I el tempo de la narració es fa pausat, lent, puix que ho demana el ritme intern de Cecília quan evoca i medita.

Editada pulcrament per Aymà, iniciant la col·lecció "Daphne", *Després* és presentada al lector per Salvador Espriu, el qual en fa una equànime valoració. "És lícit d'esperar — diu Espriu — que Serrahima ens deixi, en quatre o cinc novel·les més, una completa pintura de l'alta burgesia de Barcelona, a la qual ell pertany, en el període comprès entre les Dues Guerres. Si tenim aquesta fortuna, Serrahima es pot convertir en l'hereu, més o menys directe, de Narcís Oller, en l'intent ambiciós d'obrir, per a la quasi inexistent novel·lística catalana, un camí que li faciliti, un dia o un altre, una normal continuïtat." De moment, mentrestant, i com un exponent del que hauria de ser aquesta desitjada normalitat, *Després* ja en representa un guany exemplar, en una de les múltiples direccions possibles. — JOAN FUSTER

Nocturn de primavera, per JOSEP PLA.
Editorial Selecta, Barcelona, 1953.

A l'any, aproximadament, de la publicació d'*El carrer estret*, acaba d'aparèixer la segona novel·la de Josep Pla: *Nocturn de primavera*. Com sol ser corrent en Pla, els seus resultats són evidentment superiors a las idees que, segons ell, els inspiren. Recorde el pròleg a *El carrer estret*, en el qual l'escriptor empordanés pretenia resuscitar i mantenir a ultrança un concepte de la novel·la deduït de certa frase cara a Stendhal — "l'espill passejat al llarg del camí" —: concepte que aquell mateix llibre s'encarregava de contradir d'alguna manera. Aquell *realisme* inicial, una mica *en cru*, però, es convertia, en el pròleg a *El vent de parbi*, en un *realisme sintètic*: vol dir que la passivitat de l'espill, la tasca exclusivament receptiva que Pla atorgava al narrador, passava a ser ja una labor de selecció. L'espill reflecteix allò que enfoca, i és el novel·lista qui el maneja.

Aquesta constatació posa en evidència com són d'il·lusòries les pretensions d'objectivitat que constitueixen el fons de l'actitud de Josep Pla. Ni ell ni ningú no podrà evitar mai parlar o escriure des d'una *situació* personal concreta, que condiciona subjectivament la pròpia visió del món i que, en última instància, és una situació més entre les infinites possibles. Potser es tracta d'una realitat incontestable, i que, com a tal realitat, no lleva, ans bé afig, valor a la literatura. Pla es creu que, amb la seua copiosa producció, està bastint un testimonitge autèntic de la vida catalana d'avui. I això només és exacte en tant que Pla forma part d'aquesta vida. Breu: que la seua obra testimonia d'ell, en primer lloc,

CORTESIA
del
RESTAURANT

ambassadeurs

Paseo Reforma, 12
MEXICO, D. F.

EL paper utilitzat
per aquesta revista
és adquirit a

PAPEL-MEX, S. A.

Ayuntamiento N.º 112
MEXICO, D. F.